

12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresine Doğru

Prof. Dr. Oktay Güvemli
Kongre Başkanı

Özet

12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi, 20-24 Temmuz 2008 tarihlerinde İstanbul'da, elli dolayında ülkeden gelen 500 dolayında katılımcı ve 240'a yakın bildiri ile yapılıyor. Türkiye'den otuz beş dolayında üniversitenin katılacağı ve yirmi beş dolayında meslek odasının ve çeşitli kamu kurum ve kuruluşunun desteklediği bir kongre yapılıyor. Bu kongre, dört yıllık bir çalışmanın sonucudur. Bu dört yılın ilk üç yılında yurt dışı çalışmalara ağırlık verilmiş, son yılında Türkiye'deki çalışmalar ağırlık kazanmıştır. Seksen sekiz bildiri yurt içinden sunulmakta, 149 bildiri 47 ülkeden katılanlar tarafından verilmektedir.

Bu kongre Orta Doğu'da ve Balkanlar'da yapılan ilk muhasebe tarihçileri kongresidir. Dolayısı ile bu coğrafyanın derin muhasebe kayıt kültürünün tanıtılması için bir fırsat olarak görülmekte olup, hazırlıklar buna göre sürdürülmüştür. Katılan ülkelerin yarısından fazlası, bu coğrafyada yer alan ülkelere ve bir de dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan kalkınmakta olan ülkelere olmaktadır. Bu nedenle, muhasebe tarihinin dünya üzerinde yaygınlaştırılması için bu kongrenin özel bir önemi olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir.

Bu arada Anadolu'nun zengin ticaret ve muhasebe kültür mirasının dünya kamuoyuna bir kez daha sunulması ve tanıtılmasında bu kongrenin payı olacağını belirtmek uygun olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe tarihi, kongre, İstanbul.

Abstract (Towards 12th World Congress of Accounting Historians)

The 12th World Congress of Accounting Historians will be held 20-24 July 2008 in Istanbul with nearly 240 papers and with the participation of approximately 500 participants from nearly 50 different countries. A Congress, which approximately thirty five universities from Turkey will participate to and which is supported by nearly twenty five professional chambers and public institutions, is being held. This congress is a consequence of four years endeavors. In the first three years of this period, the efforts were focused on foreign countries, when the last year focused on Turkey. 88 papers are submitted from Turkey, when 149 papers are submitted by 46 different countries.

This is the first accounting historians' congress that is held in Middle East and Balkans. As such, this congress is accepted as an opportunity to introduce the deep accounting culture of this geography and this is the trigger of all endeavors for the Congress. More than half of the participant countries are the countries in this geography and developing countries from different parts of the world. Consequently, it will not be a mistake to say that this congress has a fundamental importance to make the studies on accounting history widespread all over the world.

Nevertheless, it should be stated here that this Congress will contribute to present and introduce the rich trading and accounting culture of Anatolia to the World.

Key Words: Accounting history, Congress, Istanbul.

1. Kongrenin alınışı

Öykü 1994 yılında başlar. Bu yıl Pacioli'nin Suma de Aritmetica Geometria Proportioni ve Proportionalita'sının yazılışının 500. yılı, muhasebenin 500. yılı olarak kutlanıyordu. Bütün dünyada bu yıl dönümü kutlanırken Türkiye'de de, o yıl yapılan Muhasebe Eğitimi Sempozyumu'nun konusu da bu doğrultuda tespit edilmişti. Muhasebe akademisyenleri arasında konu, böylece ele alınmaya başlanmış oldu. Bu satırların yazarı da bu akademisyenlerden birisi olarak, muhasebe eğitimi sempozyumuna bir bildiri hazırladı ve Pacioli'nin kitabını Türkçe'ye tercüme ederek yayınladı¹. Bu tercümenin peşinden dört ciltlik Türk Devletleri Muhasebe Tarihi çalışmasına başlanmam, Bu coğrafya'nın ve bu coğrafyada yaşayan Türklerin kayıt kültürünün ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkardı. 1994-2000 yılları arasında devam eden bu çalışma sonuçlandırıldığında, artık Türk kayıt kültürü ile ilgili bildirimlerin hazırlanmaya başlanabileceği anlaşılmıştı. Sıra bu kültürün yurt dışında tanıtılmasına gelmişti. Bunun için gidilebilecek dünyada muhasebe tarihi ile ilgili iki etkinlik vardı. Bunlardan birisi 1971 yılında başlamış olan Muhasebe Tarihçileri Kongreleri idi².

İkinci etkinlik ise, Amerika'lı akademisyenlerin öncülüğünde ABD'de kurulan Muhasebe Tarihçileri Akademisi idi. İlk yurt dışı aktivite bu akademiye üye olmak biçiminde gerçekleşti. İkinci aktivite ise, 2000 yılında Madrid'de 8. yapılan Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'ne katılmak oldu. Bu kongre için hazırladığımız bildiri, Osmanlı'nın devlet muhasebesini hem örgütsel ve hem de kayıt düzeni açısından tanıtmaya dönüktü. Bildirinin İngilizcesi'ni

hazırlatmak için bir tercümanlık bürosundan yararlanılmıştı. Bildirilerde her zaman çok sayıda Osmanlıca deyim geçiyordu. Şans eseri iyi bir tercümana rast gelmiştik³. Güvemli ailesinden üç kişi olarak gitmiştik. Birisi bildiri sunuyor, öteki tercüme işlerine yardımcı oluyor, üçüncüsü de fotoğraf çekiyordu.

Bu kongreyi bir Türk dostu olarak, sonradan ilişkilerimizin gelişeceği Esteban Hernandez – Esteve organize etmişti. Bu noktada bir açıklama yapmak gerekiyor. Bu bildiri, Muhasebe Tarihçileri Kongrelerine sunulan ilk bildiri değildi. 1984 Yılında İtalya Piza'da yapılan kongreye Türkiye'nin ilk muhasebe tarihçisi İsmail Otar ile Prof. Dr. Çiğdem Solaş Osmanlı muhasebesi ile ilgili bir bildiri sunmuşlardı.

2002 Yılında Avustralya Melbourne'da yapılan 9. Kongre'ye de hazırlık yaptık ve bildiri gönderdik. Bildiri kabul edildi, ama bu satırların yazarının sağlık nedenleri dolayısıyla bu kongreye gidilemedi.

İki yıl sonra yapılan 2004 Kongresinin birçok özelliği vardı. Bu kongre Amerika'da yapılıyordu. Bu özellik çok önemli idi. Çünkü yeterli derinlikte tarihi olmayan Amerika, kayıt kültürünün tarihi etkinliklerine yön veriyordu. Onların dedikleri er ya da geç kabul ediliyordu. Bir de Türklerle ilişkilerini her zaman sıcak tutan, bu ilişkileri geliştirmek isteyen Gary Previts vardı. Bu kişi, Akademiye kurulmasında en önemli rolü oynayan, muhasebe tarihçilerinin aktivitelerine uluslararası boyutta yön veren birisi idi. Ondan ve onun etkili olduğu çevreden yararlanmak gerekiyordu. Bu fırsatı iyi değerlendirmek istiyorduk. Öyle yaptık ve sekiz akademisyen birkaç bildiri düzenleyerek ABD'ye gittik. Bu kongrenin ikinci özelliği, 1904 yılında ilk kez Dünya Muhasebeciler Kongresi'nin yapıldığı St.

¹ Güvemli Oktay: Luca Pacioli ve Muhasebenin 500. Yılı, 1994, İstanbul.

² 1871 Yılında bir İtalyan muhasebe profesörü Pacioli'nin kitabını bulmuş ve onu dünyaya tanıtmaya başlamıştı. Ünlü muhasebe tarihçisi Belçikalı E. Stevelinck, bu kitabın bulunuşunun 100. yılında, yani 1971 yılında Brüksel'de Muhasebe Tarihi Sempozyumu düzenlemişti. Bu Sempozyum daha sonraki organizasyonlarda dünya kongresi haline dönüşmüştü.

³ Daha sonraki kongrelere giderken yavaş yavaş bu tercüme işini çözdük, genç akademisyen arkadaşlarımız, her seferinde biraz daha konuya adapte oldular ve bu satırların yazıldığı aylarda, Türkiye kongresine 120 dolayında İngilizce yazılmış bildiri gönderdiler ve bunların 88'ine kongrede yer verildi. Türkiye'de böyle bir hızlı gelişmenin altındaki dinamik yapının iyi değerlendirilmesi gerekir.

Louis'de (Mississippi Nehri ile Missouri nehirlerinin birleştiği yerde küçük bir kasaba), bu kongrenin 100. yılı dolayısı ile yapıyor olması idi. Her kongrede, sonraki kongreleri yapacak ülkenin tespit edildiğini biliyorduk. 2006 Yılında yapılacak 11. kongreyi Fransa yapacaktı. 2008 yılında yapılacak olan 12. Kongre'nin de İngiltere'de yapılmasına daha önce karar verildiğini orada öğrendik. Bu durumda biz 2010 kongresine aday olabilirdik. Biz de öyle yaptık. Bu satırların yazarı Doç. Dr. Cengiz Toraman ile Geçmiş ve Gelecek Başkanlar Toplantısı'na katıldık. İrlanda ve İtalya'nın adaylıkları konuşuluyordu. Onlar bize biz onlara bakıyorduk. Biz MUFAD olarak 13. Kongreye aday olduk. İtalya ve İrlanda fazla ısrarlı olmadı. Bizim adaylığımız kabul gördü.

2010 Kongresini yapacak ekip olarak Türkiye'ye döndük. Marmara Üniversitesi kongreyi yapacak ikinci partner olarak etkinliğe katıldı. O zamanki Rektör, değerli dost Prof. Dr. Tunç Erem'in katkıları önemlidir. Prof. Erem, hem üniversitenin kongreyi gerçekleştirecek kurum olarak katılmasını temin etmiş ve hem de İngiltere'ye verilmiş olan 2008 kongresinin Türkiye'ye alınmasına katkıda bulunmuş-tur⁴. Olay şöyle gelişmiştir: Prof. Previts, biz kongreyi aldıktan altı ay kadar sonra MÖDAV'ın uluslararası bir etkinliği dolayısı ile Türkiye'ye gelmişti. İstanbul'da bulunduğu süre içinde onunla birlikte olduk. Ona altı ay içinde yaptıklarımızı anlattık. Kongrenin yapılacağı yeri gezdirdik ve Üniversiteye Rektör'ü ziyarete götürdük. Prof. Erem ile daha önce konuştuğumuz üzere orada bizim kongreyi yapmaya hazır olduğumuzu anlattık. İngiltere ile yer değiştirmek istediğimizi söyledik. Bu aktivitelerde önemli bir yeri olan Prof. Previts, bu isteğimizi not aldı ve Türkiye'den ayrıldıktan iki hafta kadar sonra İngiltere ile yer değiştirmemizi bize ilettiler. Bu değişiklik sonrası, kongresini bizden sonra yapmaya razı olan New

Castle Üniversitesinden Dr. Olroyd ile haberleştik ve onu kongremize davet ettik.

Bu değişiklikten sonra daha fazla aktivite göstermek gerekiyordu. Bu arada üç aylığına ABD'de Cleveland'daki Previts'in üniversitesine giderek misafir öğretim üyesi olarak görev yapmak ve bu işlerin nasıl yapıldığını biraz daha yakından görmek ve İngilizce'nin biraz daha ileriletilmesi fırsatını değerlendirmek gereğini duydum⁵.

Daha sonra, kongre hazırlıkları çerçevesinde Amerika kıtasına iki kez daha giderek, Türk delegasyonu olarak aktivite-lerimizi sürdürdük,

2. Yurt Dışı Aktiviteleri

Kongrenin Türkiye'ye alındığı 2004 yılı Temmuz ayından sonraki altı ay, Türkiye'de alt yapıyı oluşturmak çalışmaları ile geçti. Türkiye'de kongre ile ilgili olabileceklerin tespiti için hazırlık komiteleri oluşturuldu. Bu alt yapı çalışmalarına zaman zaman devam edilmek kaydı ile yurt dışı çalışmalarına ağırlık verildi. Çoğu yurt dışında olmak üzere on beş dolayında uluslararası aktiviteye bildirilerle katıldı. Üç kez Amerika kıtasına gidildi. Ondan fazla Avrupa ülkesine gidildi. Romanya'ya iki kez gidildi. Atina'ya gidildi. Portekiz, İrlanda, Fransa gibi ülkelere gidildi. Yirmi dolayında bildiri verildi. Bin-bin beş yüz kişi ile birebir ilişki kuruldu. On dolayında Türkiye ve Kongreyi tanıtıcı stand açıldı.

Bunların içinde kuşkusuz en ilginç Fransa'da 2006 yılı Temmuz ayında yapılan 11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'dir. Bizden önce yapılan son kongre olduğu için bu kongreye özel bir önem

⁴ Prof. Tunç Erem'den sonra üniversitenin Rektörü olan Sayın Prof. Dr. Necla Pur'da bu ilginin devamını esirgememiştir.

⁵ ABD'de sadece muhasebe tarihi değil, işletme tarihi ile de ilgilenmek fırsatını buldum. Mississippi Nehrinin doğduğu coğrafyada yapılan bu konudaki uluslararası aktiviteye katıldım. Nehrin kenarında 1966 yılında yanan un fabrikasının müze haline getirildiğini gezdim ve gördüm. Bu konuda Anadolu'daki 4000 yıllık zenginliğin nasıl değerlendirmeyi beklediğini ve ne büyük fırsatların uykuda olduğunu düşündüm. Sanırım Orta Anadolu İşletmecilik Kongreleri bu konu ile ilgilenirse, büyük bir iş yapmış olur.

veriyorduk. On sekiz bildiri hazırladık. Kırk kişi olarak gitmek üzere hazırlık yaptık. Kongreyi devir alma seremonisini bile programladık. Bu hazırlıklarımızı MUFAD Dergisi'nde yayınladık. Ama kongre yaklaşınca büyük şok ile karşılaştık. Bildirilerimizin onu reddedildi. Kongre bilim kurulu başkanı olan, Türkiye'ye yakınlık göstermeyen Kanadalı bir bayan profesörün ayrımcılığı ile karşılaştık. 20. Yüzyıl başlarına ait ve Atatürk'ün muhasebeyi ilgilendiren devrimleriyle ilgili bildirimlerin hemen hemen tümünün reddedilmesi, buna karşılık 19. yüzyıl ve önceki yüzyıllara ait bildirimlerin kabul edilmesi, bizde Ermeni lobisi ile karşılaştığımız intibamı uyandırdı. Reddedilen bildirimler arasında, Atatürk devrimlerinin ilk yasalarından birisi olan, Türkiye'deki yabancı kuruluşların kendi dillerinde tuttukları muhasebe defterlerinin Türkçe tutulmasını sağlayan dört maddelik bir yasanın anlatımı vardı. 1928 Yılında Latin alfabesine geçilmesinin, soldan sağa yazı kültürü ile gelişmiş olan çift yanlı kayıt yönteminin nasıl önünü açtığını anlatan bildiriye dahi red etmişlerdi.

Bu ayrımcılığa karşılık, Fransa kongre-sinde sunulan bildirimleri topladık. Bizim bildirimler ile karşılaştırdık ve bizim bildirimlerin onlara kıyasla bir eksiği olmadığını gördük. Ve açık bir ayrımcılık yapıldığını tespit ettik. Bunun üzerine, uluslararası bir komisyonun toplanarak değerlendirme yapması için girişim başlattık. Ne var ki biz bir sonraki kongreyi yapacaktık. Kongre-mizin zarar görmemesi için bu girişimimizi fazla ileri götüremedik. Ancak, bu ayrımcılığı Fransa'da bize söz düşüğünde dile getirdik, vurguladık.

Bununla beraber iyi sonuçlar da aldık. Kabul edilen bildirimler ile Türkiye'nin, bu coğrafyanın kültürünü tanıtmak ve İstanbul kongresinin nasıl bir kültür hazinesine dayalı olarak yapılacağını ortaya koymak olanağını bulduk. Bu coğrafyada kullanılan muhasebe yöntemlerini anlattık⁶.

⁶ Orta Doğu'da 1100 yıl boyunca yararlanılan bir devlet muhasebesi yöntemi olan Merdiven Yöntemi ile ilgili bildirimleri sunmak fırsatını

Yurt dışı çalışmalardan yurt içi çalışmalara geçerken MUFAD'ın Edirne'de Trakya Üniversitesi ile birlikte gerçekleştirdiği 1. Balkan Ülkeleri Muhasebe ve Denetim Konferansı'na değinmek gerekmektedir.

3. Edirne'de Uluslararası Bir Muhasebe Konferansı

Hem kongreyi yapacak kadroların bir uluslararası aktivitede deneyim kazanması ve hem de Balkan ülkeleri ile mesleki ilişkilerin geliştirilmesi için Edirne'de Trakya Üniversitesi ile MUFAD birlikteliğinde bir muhasebe konferansı düzenlemek gereğini duyduk. İİBF Dekanı Prof. Dr. Sudi Apak hoca ile kolları sıvadık. Üç yıldızlı bir oteli dahi olmayan Edirne'nin bütün olanaklarından yararlanarak konferansı düzenlemek girişiminde bulunduk. Üniversite bütün olanaklarını seferber etti. Sudi hocanın ekibi olağan üzeri bir çaba gösterdi. Bu ekip ve İstanbul ve öteki illerden gelen akademik kadrolar yokları var ettiler. Dünyada muhasebenin üçüncü⁷ bölgesel aktivitesini gerçekleştirmek için kolları sıvadılar.

2007 Yılı Mart ayı başlarında yapılan 1. Balkan Ülkeleri Muhasebe ve Denetim Konferansı başlangıçta, 45 bildiri ve yaklaşık 100 katılımcı olarak düşünülmüş ve programlanmıştı. Ama konu, duyuruldukları geliştirdi ve 90 bildiri ve 235 katılımcı ile konferansın gerçekleşmesi aşamasına ulaşıldı. Balkan ülkelerinin hemen tamamından katılım oldu. Yunanistan'dan gelen meslektaş ile Makedonya'dan gelen meslektaşını yakınlaştırarak, siyasi

bulduk. İlk bulguları MS 780'li yıllara ait olan ve Abbasi Devleti'nde ilksel hali ile kullanılan Merdiven Yöntemi, 1258 yılında bu devleti, Bağdat'ı alarak yıkan İlhanlılar'a (Hulagu) geçmiş ve onlardan da Osmanlı devleti almıştı. Bu yöntem Osmanlılar da 1879 yılında çift yanlı kayıt yöntemine geçildiğinde padişah fermanı ile terk edilmişti (Daha fazla bilgi için bkz.: O. Güvemli, C. Elitaş, M. Erkan, O. Aydemir, U. Özcan, M. Oğuz., Osmanlı İmparatorluğu'nda 500 Yıl Boyunca Kullanılan Muhasebe Yöntemi: Merdiven Yöntemi, Maliye Bakanlığı Yayını, Ankara, 2008

⁷ O yıllarda Amerika kıtasında ve Avustralya ve Yeni Zelanda'da bölgesel aktiviteler vardı.

ortamın yumuşatılması için girişimlerde dahi bulunduk. Onları yan yana oturttuk. Sadece Balkan ülkeleri değil, Orta Doğu ülkeleri ile Avusturya, İngiltere gibi ülkelerden de bildiri ile katılanlar oldu⁸.

Romanya'nın bu konferansta ayrı bir yeri vardır. Bir otobüs dolusu akademisyen ile geldiler. Çok sayıda bildiri sundular. Bükreş'ten Prof. Nastase'nin ilgisi ile bu ilişkiler gelişti. İşin ilginç yanı, aynı yılın Haziran ayında Romanya'ya gittiğimizde, Romanyalı akademisyen dostlarımızın Edirne konferansında yaptıklarımızdan etkilendiklerini görmemiz olmuştur. Yabancı katılımcılardan aldığımız elli Euro katılım ücretini uygulamaya başlamışlar, katılımcıların çantalarına erkekler ve kadınlar için koyduğumuz hediyelere benzer hediyeleri onlar da çantalarına koymuşlardı. Ayrıca önemli kişilere gösterilen özel ilgiler de aynı idi. Türkiye, Balkanlar'daki ağa-beyliğini ve mesleki kültürel öncülüğünü kabul ettiriyordu⁹.

Edirne konferansı bize birçok şeyi göstermiş ve çok şey öğretmiştir. Ama en önemlisi bir buçuk yıl sonra yapacağımız dünya kongresinin provasının yapılması olmuştur.

4. Türkiye'deki Dünya Kongreleri'nin Batı Ülkelerindeki Uluslararası Aktivite Düşüncesini Etkilemesi

Muhasebe Tarihçileri Kongreleri açısından konunun önemi şuradadır: 2000 Yılı Madrid Kongresi'nde o zamana kadar dört yılda bir yapılan Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongreleri'nin iki yılda bir yapılmasına karar verilmişti. Previçs, Madrid'de ilk tanıştığımızda bana kongrelerin iki yılda bir yapılma kararını övünçle anlatmış ve bu konudaki globalleşmenin önemi üzerinde durmuştu. Madrid'de bu kararın alınmasına sanırım

Dünya Muhasebeciler Kongrelerinin beş yıl yerine dört yılda bir yapılması kararı etkili olmuştu¹⁰. Bu karar, 2002 Hong Kong Kongresinden sonra uygulanmaya konulmuş ve 2006 Yılı İstanbul Kongresi, bu karar doğrultusunda ilk dört yıllık kongre olarak programlanmış ve uygulanmıştır.

İstanbul'da yapılan Muhasebeciler Kongresi'ne katılım sonuçları ve bizim Muhasebe Tarihçileri Kongresi dolayısı ile gösterdiğimiz çabalar, Batı ülkelerinin, kongrelerin zaman aralıklarını kısaltmaları kararlarını gözden geçirmelerine neden olmuştur. 2006 İstanbul kongresinden sonra, bizim kongremizle ilgili gelişmeleri açıklamak amacıyla Muhasebe Tarihçileri Akademisi'ne gönderdiğimiz altı aylık raporların, batı ülkelerinin bu kararlarını değiştirmelerine neden olduğunu düşünüyorum. Olay şöyle gelişti: 2006 Yılı'nın Kasım ayında İstanbul'da yapılan 17. Dünya Muhasebeciler Kongresi'ne yurt dışından az sayıda katılım oldu¹¹.

Kongreye yurt dışından gelenler 3000 dolayında idi. Türkiye'den katılanlarla bu sayı 5000 dolayına yükselmişti. 112 Ülkeden gelenler vardı. Ama ABD'den ancak 95 kişi gelmişti. Oysa Uganda'dan 55, Moğolistan'dan 69 kişi gelmişti. Yeni petrol zengini Nijerya'dan katılanlar sayısı 500 kişiyi aşmıştı. Dünya'da bir değişiklik oluyordu. Uluslararası aktiviteler hızla, gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere kayıyordu. Dünyada yaşanan genel bir refah çağı, yerel çatışmalar dışında büyük savaşların olmaması, Sovyetlerin çöküşünden sonra siyasal gerginliklerin azalması, internet ile iletişim olanaklarının artması ve ulaşım olanaklarının fazlaşması, toplulukların kültürel alanda gerçekleştirdik-

8 The Balkan Countries' 1st International Conference on Accounting and Auditing, Papers, 8-9 March 2007, Edirne- Turkey- MUFAD yayını.

9 Romanya latin ırkıdan bir halk olduğu için, Fransa ile yakın ilişkileri vardı. Fransız meslektaşlar onlara hem bilimsel ve hem de organizasyon işlerinde öncülük yapıyorlardı. Ama onlar bizim yaptıklarımızdan etkileniyorlardı.

10 Daha Fazla bilgi için bkz.: O. Güvemli, Ü. Gücenme, C. Toraman, B. Sipahi ve A. P. Arsoy: Muhasebe İle İlgili Dünya Kongreleri ve Türkiye Muhasebe Kongre ve Sempozyumları, İstanbul SMMMO yayını, 2006, İstanbul (İngilizce ve Türkçe).

11 Daha fazla bilgi için bkz.: O. Güvemli, Muhasebe ile İlgili Uluslararası Kongre ve Konferanslarda Ortaya Çıkan Değişiklikler, MUFAD Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı 36, Ekim 2007.

leri gelişmeler gibi etkenler buna sebep oluyordu. Bu değişiklikleri biz, bilimsel etkinliklerin ve muhasebe tarihi gibi yeni bilim dallarının dünya üzerine yaygınlaşmasının önemli göstergesi olarak değerlendirecek ve uluslararası bilimsel etkinliklerin yaygınlaştırılması için bir fırsat olarak görüyorduk. Bu görüşümüzü de onlara gönderdiğimiz raporlarımızda dile getirdik. Batı ülkeleri bunu bir Orta Doğu'lu düşüncesi olarak görüyor ve kendi çıkarlarına uymadığını düşünüyordu.

Sanırım bu düşüncelerinde, muhasebenin bir hizmet sektörü olmasının etkisi vardı. Onlar, sahip oldukları uluslararası sermayenin gittikleri yerde güvence olması ve çeşitli ülkelerdeki kuruluşlarına ait mali tabloların aynı standartta hazırlanmasını istiyorlardı. Kendilerine ait kuruluşların, buldukları ülkelerin yasalarına uymaları gereğini bildikleri için de, o ülkelerde kendi geliştirdikleri muhasebe standartlarının uygulanmasına önem veriyorlardı. Muhasebenin uluslararası etkinliklerini de bu amaçla kullanıyorlardı. Bu görüşün doğruluğunu, Dünya Muhasebeciler Kongreleri'nin konularından ve içeriklerinden saptamak olanağı vardır. İşte bu durum, İstanbul Kongresi'nden sonra hızlı bir biçimde kendi aralarında görüşmelere neden oldu. Biz o dönemde gönderdiğimiz raporlardan sonra bu değişikliklerin görüşüldüğünü hissediyor, ama ne sonuç verdiğini bilmiyorduk. Bunu bir başka olayı bahane ederek sordum. Bana gelen yanıtta, bizim 12. Kongre'den sonra, 13. Kongre'nin 2012 yılında İngiltere'de yapılacağını ve sonraki kongrelerin de dört yılda bir yapılacağını resmi olarak bildirdiler. Batı ülkeleri, gelişmeleri izleyebilmek ve öngörü noksanlığı ile dört yıldan iki yıla indirdikleri kongreleri, kontrollerinden çıkar endişesi ile yeniden dört yıla çıkarmışlardı. Bu gelişmeleri gelecekte muhasebe tarihçileri daha geniş olarak değerlendireceklerdir.

İstanbul Kongreleri, Batı ülkelerine dünyanın bilimsel yapısındaki gelişmeleri göstermiştir. Bizim kongremizin verileri ortaya çıktıkça onların hiçbir tepki ver-

mediklerini görüyordum. Herhalde kongre aralıklarının uzatılması kararlarının ne kadar doğru olduğunu düşünüyorlardı. İngiltere'de kongre sıralarını bize veren meslektaşlarımızın üzüntü duyduklarını sanıyorum. Kendi kongreleri 2010 yılında yapılacağına, 2012 yılında yapılacaktı.

5. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

50. Bildiriler Konusunda İzlenen Yol

Bir kongrenin başarı kıstaslarından birisi, nitelikli olarak sunulan bildirilerin sayısında kendisini gösterir. Öteki nitelikler, katılan ülke sayısı, katılımcı sayısı gibi hususlardır. Ama en önemlisi bildirilerdir. Üç buçuk yıl süren yurt dışı aktivitelerimizde kurduğumuz ilişkilerden ve internet sitemizde gösterdiğimiz performans, bunun yanında e-mail ile haberleşme olanaklarından yararlanmamız geniş bir haberleşme olanağını bize sağlamıştı. Biz bu olanaklardan yararlanarak geniş bir kitle ile haberleşmeyi başlattık. Bildiriler konusunda batı ülkeleri gibi davranmayacak, sadece bildiri istemek ve onun kabul edilip edilmediğini bildirmekle yetinmeyecek ve farklı bir yol izleyecektik. Öyle de yaptık, sonradan bildiri haline dönüş-türmek kaydı ile özet gönderilmesinin mümkün olduğunu bildirmekle işe başladık. Bir kısım katılımcı bildiri gönderdi. Bir kısım katılımcı da özet gönderdi. Yurt içinden 100'ü aşkın, yurt dışından 150'yi aşkın bildiri ve bildiri özeti geldi. Yurt içinde üç ayrı organizasyon yaptık. Öncelikle üç kişiden oluşan bir sekreteryaya oluşturduk. Bu sekreteryaya bir yıl süre ile çalışmalarını sürdürdü. Gelen bildiri ve özetlerini değerlendirecek, yurt dışında bizim ile seyahat etmiş ve muhasebe tarihi konusunda bildiri vermiş akademisyenlerden oluşan on kişilik bir hakem heyeti saptadık. Gelen bildirileri ve özetleri onlara gönderiyor, kısa sürede incelemelerini istiyorduk. Onlardan gelen rapora göre bildiri hazırlayana dönüyor ve hakemin öngördüğü değişiklikleri yapmasını öneriyorduk. Batı ülkelerinden gelen bildiriler iyi idi, ama Türkiye de dahil muhasebe tarihi konusu ile yeni tanışan ülkelere gelen bildiriler ile

yakından ilgilenmek ve bildiriyi gönderenlerle sürekli iletişim içinde olmak gerekiyordu. Belki yedi- sekiz kez haberleştiğimiz kimseler oluyordu. Ancak hiçbir kişiden öze ait eleştirilerimize karşı tepki almadığımızı ve çok büyük oranda isteklerimizi yerine getirme çabası içinde olduklarını belirtmek gerekiyor. Bu, memnuniyet verici bir durumdu. Onlara karşı incitici olmayan, politik bir tutum sergilediğimizi de söylemek doğru olacaktır. Bazen arkadaşlarımız eleştirilerini sıralıyorlar ve ümitsiz görünerek ret edilmesini istiyorlardı. Bu ret kararını bildiri sahiplerine iletirken eleştirileri de yazıyorduk. Bildiri sahiplerinin bazıları bildirimlerini eleştiriler doğrultusunda düzeltmek isteklerini yazıyorlar ve biz de denemede yarar görüyorduk. Bunların dahi bir bölümünü kazandık. Ve kabul edilir hale getirdik. Bu konuda, ülke sayısını artırmak için çok az sayıda bildiri gelen ülkelerin bildirimleri ile uğraşmaya daha fazla önem verdiğimizizi de belirtmek gerekiyor.

Yurt içinde üçüncü önlemimiz, bir İngiliz danışmana Türkiye'den gelen bildirimlerin İngilizcelerini incelemek olmuştur. Türkiye'den gelen bildirimlerin yarısından çok fazlasını bu süzgeçten geçirdiğimizi sanıyorum. Bu konuda bize yardımcı olan John'un hassasiyetini belirtmek uygun olacaktır. Anlamadığı kısımları işaret ediyor, biz bildiri sahibinden bunları öğreniyor, kendisine iletiyor, o yeniden inceliyor ve gerekeni yapıyordu. John'un söylediklerini ise bildiri sahipleri yadsımıyor ve düzeltmek gereğini duyuyorlardı. Yurt dışından gelen bildirimleri biz değerlendiriyor, şüpheli gördüğümüzü John'a gösteriyor ve İngilizcisinin düzeltilmesi için geri gönderiyorduk.

Kongre merkez ofisinde görevli sekreterlerimiz başta olmak üzere, hakem heyetinde görev alan arkadaşlarımız ve John'un gece gündüz demeden özverili bir şekilde 7-8 ay bildirimlerle ilgili çalışmaları Türkiye'den 88, yurt dışından 149 bildirim sunuma hazır duruma getirilmesini temin etmiştir. Bu batının anlayamayacağı ve uygulamada güçlük çekeceği yöntemdir. En azından onların

standartlarının dışında oluşan bir süreçtir. Bu durum özellikle bizden önce 67 bildiri ile kongre yapan Fransa'nın dikkatini çekmiş ve burada anlatılamayacak çeşitli şekillerde engelleme girişimleri ile karşılaşmamıza neden olmuştur. Şurasını belirtmekle yetinelim ki, kongre düzenleyen kişiler, kendilerinden önceki ve sonraki kongrelere nezaketten de olsa bildiri sunarlar. Fransa kongresini düzenleyenler ya bildiri göndermemişler ya da İstanbul kongresine gelme ince-liğinde bulunmamışlardır. Biz bu davranışları görmezlikten gelmiş ve onlarla üst düzeyde nezaket kuralları içinde ilişkilerimizi sürdürmüş ve ana oturumlarda başkanlık teklif etmişizdir. Bu davranışlarımız, atalarımızın davranışlarına uygun hareket etmek ilkesinin sonucu olmuştur.

51. Katılan Ülke Sayısını Artırma Çabaları

Bizden önce yapılan on bir kongreye en fazla katılan ülke sayısı 20-23 dolayında olmuştur. Biz Türkiye'yi sayarsak 50 ülke ile kongreyi yapabilecek duruma geldik. Bu çok önemli bir farktı ve hem bildiri sayısı ve hem de katılan ülke sayısı açısından bizden önce yapılan 11 kongrenin en iyi ikisinin toplamından daha yüksek bir seviyeyi gerçekleştirmiştik. Bu konuda sanırım Türkiye'nin bulunduğu coğrafya çok önemli idi. Ülkemizin dört tarafında komşu ülke sayısı yirminin üzerinde idi. Biz Edirne konferansını düzenleyerek bu ülkelerin Balkanlar'da yer alanları ile zaten temas kurmuş ve onlarla ilişkileri mesleki açıdan geliştirmiştik. Karadeniz'in kuzeyinde, Rusya'da bu konudaki potansiyeli biliyorduk. İran'daki arkadaşlarımızla daha önce Türkiye'de yapılan etkinliklerde tanışmıştık. Güney'de Suriye ve Irak dışındaki Arap ülkeleri bizim aktivitelemize Edirne konferansı sırasında ilgi göstermeye başlamışlardı. Mısır'dan da ilgi görüyorduk. Bu durumun, bizim eski kültür alanımızdaki ülkelere ve komşularımızdan, on beş dolayında

ülkenin kongreye katılım olanağını sağladığını belirtmek gerekmektedir.

Bunun dışında, gelişmiş batı ülkelerinin kongrelerine pek gitmeyen, ama Türki-ye'deki etkinliğe gelmeyi isteyen ülkelerin varlığından da söz etmek gerekmektedir. Bunlar arasında Litvanya, Slovenya gibi Avrupa ülkeleri, Libya, Nijerya gibi Afrika ülkeleri, Kolombiya gibi Amerika kıtası ülkeleri vardı. Bunların da sayısı on beş dolayında idi. Web sitesindeki duyurularımız bu tür ülkelere ve komşularımıza mesaj verir nitelik taşımasına dikkat ediyorduk¹². Geri kalan yirmi ülke bundan önceki kongrelere katılan ülkelerdi.

Alınan bir başka önlem kongre katılım ücreti ile ilgili idi. Web sitesinde yayınladığımız katılım ücreti katılanlar için 300 Euro, refakatçiler için 150 Euro idi. Biz Orta Doğu ve Balkan ülkeleri için bu ücreti 150 Euro olarak belirledik. Bu fiyat düşürmenin iki yönlü etkisi oldu. Birincisi, özellikle akademik kadroların gelir seviyesi düşük olan ülkelerdeki katılımcıları teşvik etmektir. İkincisi de Orta Doğu ve Balkan ülkelerini bu gibi etkinliklere alıştırmak idi. Katılım ücretinin düşürülmesi, özellikle Balkan ülkelerinden ve Yugoslavya'nın dağılması ile oluşan birçok devletten gelen katılımcıları teşvik edici bir önlem olmuştur.

Bir başka önlem, yukarıda belirtilen gelir seviyesi düşük ülke katılımcılarının kalabilecekleri konaklama yerlerinin sağlanması ve onlar ile birebir temas kurularak bu otellerde kalmalarının temin edilmesi olmuştur.

Kongreye konulan sosyal aktiviteler ve özellikle gala yemeklerinin görkemli olarak düzenlenmesi ile İstanbul'un Temmuz ayındaki çekiciliği bir araya geldiğinde ülke sayısının artmasını doğal karşılamak gerekir.

Ülke sayısının artmasına paralel olarak yurt dışı katılımcı sayısının 250'nin üzerine çıkması sağlanmıştır. Kongreye yurt dışından gelenler sayısı, bundan önce

yapılan kongrelerin her birine gelen yerli ve yabancı katılımcıların sayısından (Madrid kongresi hariç) daha fazladır.

Bu arada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özellikle söz etmek gerekir. Bir bayram tatilinde bir iki günlük Maliye Bakanlığı ziyareti iki bildiri yanında, oradan on kişiden fazla katılımcı gelmesini sağlamıştır. Bu açıdan KKTC'nin Maliye Bakanlığı Müsteşarının ilgisine teşekkür etmek gerekmektedir.

52. Türkiye'de Katılımcı Sayısını Artırma Çalışmaları

Yurt dışından gelenler 250 kişiyi geçiyordu. Ama Türkiye'den gelenlerin sayısını artırmak fevkalade zordu. Biz Türkiye'den de 250 kişi kadar katılımcı istiyorduk.

Bu katılımı sağlayabilmek için Türkiye'de üç kaynağımız vardı. Bunların ilki akademik kadrolar, yani üniversiteler idi. İkincisi muhasebe uygulama dünyası, yani meslek odaları ve bu odaların üyeleri idi. Üçüncüsü de, kamu kurum ve kuruluşları ve oralarda çalışan muhasebe ile ilgili kişilerdi.

Akademik kadrolarla iki türlü ilişkimiz vardı. Bunların bir bölümü bildiri göndermişlerdi. Bir bölümü de konu ile ilgilendikleri için Kongremize gelmek isteyebilecek kişilerdi. Ama 88 bildirinin getireceği akademik kişi sayısı ne yapsanız yüzü geçmezdi. Bu nedenle esasen çok geniş olmayan akademik dünya ile ilişkiye geçmek ve dikkatle onların konu ile ilgilenebilecek olanları bulmak ve onlara ulaşmak gerekiyordu. Bunun için de bildiri gönderenler dışında iki yol izlememiz gereği ortaya çıktı. Bu yollardan birisi muhasebe ve finans eğitim sempozyumlarına katılanlar ile temas kurmak ve onların kongreye katılımlarını teşvik etmek idi. Bu işi bir arkadaşımız üstlendi ve onlarla ilişki kurarak bilgilendirmeye başladı. Esasen MUFAD'ı, onun aktiviteleri ve Dergisi dolayısı ile akademik dünya bizi tanıyordu. Ve bizim aktivitelerimiz hakkında bilgileri vardı. Bu nedenle onlarla temas kurmak fazla zor olmayacaktı.

¹² Kongre Web sitesi : www.12wc2008ist.com

Akademik dünya ile ikinci ilişkimiz TUBİTAK'ın desteğinden yararlanmak biçiminde ortaya çıktı. TUBİTAK 35 yaşını geçmemiş araştırma görevlileri ve öğretim görevlilerinin belirli tutara kadar konaklama ve yol giderlerini karşılıyordu. Biz de Anadolu ve Trakya'dan elli dolayında araştırma ve öğretim görevlisi tespit ettik, ken-dileri ile temas kurduk ve BİDEB projesi adı altında onların kongreye katılımlarını sağladık. BİDEB projesine çok önem veriyorduk. Çünkü onlar hem yabancı dil bilgisine sahipti ve hem de gelecekte konu ile ilgilenebilecek potansiyele sahip bir grup niteliği taşıyorlardı.

İkinci grubu oluşturan meslek odaları ile temaslarımız farklı gelişti. TÜRMOB bizim sponsorumuzdu. Onlar ile ilişkimiz devamlı idi. Ama Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir Odaları ve Yeminli Mali Müşavir Odaları ile değişik bir ilişkiyi geliştirmek gerekiyordu. Bunun için odaların bulunduğu yörelerdeki üniversitelerde görev yapan arkadaşlarımızdan yararlanmak gerekli idi. Onlar çoğunlukla bölge-rindeki odalarda eğitim veriyorlardı. Onla-rın bu ilişkilerinden yararlanmak uygun olacaktı. Bu amaçla hazırlanan bildirilere onların katılmaları üzerinde dahi duruldu. YMM Odalarından fazla bir sonuç alınmadı, ama SMMM Odaları daha fazla yakınlık gösterdiler. Yaklaşık yirmi beş odanın ilgisini temin edebildik. Bu sayının daha fazla olamamasının nedeni yaşanan zaman diliminin 3568 sayılı meslek yasa-sının iktidar tarafından gündeme getiril-mesi idi.

Yasa nerede ise yirmi yıllıktı ve kimi yerlerinin bu uzun uygulama dönemi içinde karşılaşılan sorunların çözümü için göz-den geçirilmesi gerekiyordu. Ancak hükü-met, yasa da bu amaç doğrultusunda de-ğişiklik yapılması için konuyu gündeme ge-tirmemişti. Onlar kendi ideoloji ve partile-rinin çıkarları doğrultusunda konuyu gündeme getirmişlerdi. Kendi taraftarları-nın, muhasebe uygulaması dünyası içindeki paylarına uygun biçimde odaların yönetim kurullarında temsilini istiyorlardı. Oysa

karşı taraf, seçimlere tek liste sunuyor ve tüm yönetimin kendi istekleri doğrultusunda seçilmesini temin ediyordu. Yasa değişiklik isteğinin ikinci temel nedeni ise, birçok odada başlangıçtan beri aynı kadrolar yönetimde idiler. Özellikle, birçok YMM ve SMMM Odalarının başkanları değişmiyordu. Bu başkanlar odalarının değişmez nitelik taşıyan başkanları idiler. İktidar, bu başkanları hedef alan ve iki kez üst üste seçilen başkanın daha sonra yönetim kuruluna girmesini önleyici ted-birler alıyor ve yasa da bu yönde değişiklik yapıyordu. Bu tedirginlik ortamında bir yandan yasal düzenlemeler sonuçlandırıl-maya çalışılırken, bir yandan da odalar yasa çıkmadan önce iki yılda bir yapılan seçimlerini yapmaya çalışıyorlardı. Mayıs ayı başlarında öyle bir durum ortaya çıktı ki yasanın Cumhurbaşkanı'na gönderildiği günlerde belki kırk oda seçim telaşı içinde idi. Ortaya çıkan tablo tam bir kargaşayı gösteriyordu. Ve Cumhurbaşkanı bu kargaşa içinde yasanın yürürlüğe girmesini doğru bulmayarak Meclise iade etti.

İşte bu karışık ortam içinde biz odaların ücretlerini vererek Kongre'ye kayıtlarının yapılmasını istiyorduk. Onlar da hem yasal düzenlemeler ve hem de seçimleri dolay-ısıyla süregelen karışıklık içinde katılmak istiyoruz, ama karar vermemize uygun bir ortam yok diyerek kararlarını ertelemek istiyorlardı. Kısacası meslek mensuplarının katılmasını sağlamak açısından şanssız bir dönem geçiriyorduk. Bir yandan da yabancı dil bilgisi olmayan bu kesimin kongreyi izleyebilmesini sağlamak üzere, ana otu-rumun yapıldığı salondaki bütün oturum-ların tercüme edilmesini sağlayarak, sa-bahtan akşama kadar onların Kongre'yi iz-lemelerini temin edecek önlemler alı-yorduk. Bu önlemler arasında SMMM Odalarının kongreye katılan başkanlarına plaket vermek dahi vardı. Bu koşullar içinde, meslek odalarının mümkün oldu-ğunca katılmaları sağlanmaya çalışılmıştır.

Kongreye katılmasını arzu ettiğimiz üçüncü grup, kamu kurum ve kuruluşla-

rından katılımın temin edilmesi idi. Bu grup, katılımı beklenen en zayıf kesim idi. Devletin anlaşılması güç bir katılımı önleyici davranışı vardı. Bu anlayışa kamuya ait olsun olmasın bankalar da katılıyordu. Kırk yıl kadar önce böyle değildi. Hem devlet ve hem de özel kesim bankaları ve benzer kuruluşları bu tür mesleki aktivitelere katılmaya özel önem verirdiler. Gelişen etkinlikler açısından bu anlayışı anlamak mümkün değildi. Daha fazla etkinliğe katılmak, çalışanların değişik bir dünyada nefes almalarını sağlayacak ve görgü ve bilgilerini genişletmelerini temin edecekti. Böyle bir anlayış değişikliği ortamında kamu kurum ve kuruluşlarından katılımın sınırlı olduğunu söylemeye gerek yok sanırım.

53. Kongreye Üçüncü Ortağın Alınması

Kongrenin Marmara Üniversitesi ve MUFAD tarafından organize edilmesi daha başlangıçta kararlaştırılmıştı. Ama kongrenin mal oluşu giderek artıyordu. Bu durumda yapılması gereken yeni kaynakların bulunması idi. Bu kaynak, Maliye Bakanlığı'nın, Maliye Eğitim Sempozyumlarının desteklenmesine benzer biçimde bizi de desteklemesi ile sağlanabilecekti. Doğrusu başlangıçta Bakanlığın olumlu yaklaşımları bizi cesaretlendirmişti. 2007 Yılı Kasım ayında onlarla irtibata geçerek destek arayışına başladık. Onlar da yasal düzenlemeleri gereği haklı olarak desteğin Üniversiteye verilebileceğini söylediler, biz de Marmara Üniversitesi ile temas kurarak durumu bildirdik. Sonuçtan emin olarak bütçe çalışmalarını da sürdürüyorduk. Ama beklemediğimiz bir sonuç ile karşılaştık. Bize en yakın kişiler olarak bildiğimiz yönetimdeki arkadaşlarımız bunu yapamayacaklarını bildirdiler. Ümitlerimiz tam olarak ortadan kalkacağı sırada, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nden yürütme kurulunda birlikte çalıştığımız arkadaşlarımız kendilerinin devreye gireceklerini ve bu işi çözeceklerini söylediler ve çalışmaya başladılar. Ve konu çözüldü. Adı geçen üniversite mensupları esasen kongrede önemli

sorumluluklar üstlenmişlerdi. Uzak yoldan her zaman zahmetle geliyorlar ve kendilerine düşenleri yapıyorlardı. Fakülte dekanı meslektaşımızdı. Genç rektörleri bizimle yakından ilgileniyordu. Onların üçüncü partner olarak kongreye katılmaları doğal-dı. Biz de öyle yaptık ve onların organizasyonda yer almalarına karar verdik. Bu kararımızı olumlu Marmara Üniversitesi'ndeki yönetici dostlarımız da ve özellikle Rektör hanımefendi olumlu karşılamıştır. Bu kaynaktan yararlanmamızı sağlayan iki devlet adamı vardır. Bunlardan birisi Meclis'te Bütçe ve Plan Komisyonu başkanı Doç. Dr. Said Açıba, öteki de Bakanlık Müsteşarı Sayın Hasan Basri Aktan'dır. Onlara teşekkür borcumuz vardır.

Üçüncü ortak belirlenince Kongre yönetimi olarak Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne gidildiğini ve onlarla organizasyon açısından gerekli görüşmelerin yapıldığını belirtmek uygun olacaktır.

6. Kongre Yaklaşırken

Bu satırların yazıldığı zaman diliminde kongreye henüz iki aylık bir süre vardı. Bu nedenle kongrenin sonuçlarını değerlendirmek henüz erkendir. Kongrenin başarısı bu derginin okurlarına ulaşmasından sonra değerlendirilebilecektir. Bu incelemenin hazırlanmasının nedeni, Türk kamuoyuna kongrenin hazırlanması aşamalarını aktarmak ve kongreye katılanlara kongrenin öyküsünü sunmaktır.

Türkiye'de bir muhasebe ve finansman akademisyenleri derneğinin, konusu ile ilgili bir dünya kongresini, nasıl cesaretle üstlendiğini başarmaya çalıştığını ortaya koymak istedik. Yokluklar içinde, güçlükler içinde...

Kongre öncesinde bir ön değerlendirme yapıldığı takdirde, söylenecek çok şey vardır. Öncelikle belirtmek gerekir ki Türk akademisyenler kendi tarihlerine sahip çıkmışlardır. Kıt olanaklarına rağmen, Dünya çevresini üç kez dönecek kadar dış seyahat yapmışlardır. Bildiriler sunmuşlar, standlar açmışlar ve büyük kitleler ile iletişim kurmuşlardır.

Onlar sadece Türkiye'nin değil Orta Doğu'nun da muhasebe tarihine sahip çıkmışlardır. Onlar sayesinde, Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada hem bildiri, hem katılan ülke sayısı ve hem de katılımcı sayısı önemli ölçüde artış göstermiştir. Gelecek kuşaklar, bu kongrenin gerçekleşmesini sağlayan Anadolu ve Trakya'daki üniversitelerde görev yapan akademisyenlere çok şey borçlu olduklarını bilmelidirler ve onların fedakârlıklarını kendilerine örnek almalıdırlar.

Bu kongrenin öncakilere göre farklılıkları fazladır. Bu farklılıklar, üstünlükler sadece bildiri sayısı, katılan ülke sayısı ve katılımcı sayısı açısından ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar arasında muhasebe tarihi gibi yeni bir bilim dalının, Orta Doğu'ya, Balkanlara, Afrika'ya ve dünyanın öteki bölgelerine yaygınlaştırılmasında önemli bir rol oynaması vardır. Bu bölgelerde Türkiye'nin uluslararası aktivitelerdeki başarısını örnek alan, Türkiye'yi öncü olarak gören ve yakınlık duyan ülkeler vardır.

Bizim yaptığımız, dünyanın yöresel sivası gerginlikler bir yana bırakılırsa dünyanın savaşlardan, salgın hastalıklardan uzak, nispeten de olsa iktisadi bir refah dönemi yaşamakta olduğunu tespit etmemizdir. Dünyanın ulaşım, haberleşme, iletişim olanaklarının artmış olmasından yararlanma yollarını aramamızdır. Bilimsel gelişmelerin gelişmiş batı ülkelerinden gelişmekte olan ülkelere, bir zamanlar üçüncü dünya ülkesi denilen ülkelere kaymakta olması gerçeğinden yararlanmak istememizdir. Yoksa elliye yakın ülkeden bildiri gelmesi, elli dolayında ülkeden katılımcı gelmesi nasıl sağlanırdı?

Bizim bir başka yaptığımız, daha sonra bildiri haline getirilmek kaydı ile özet kabul etmemiz ve bildiri sahiplerini başlangıçta yüreklendirmemizdir. Hakem kurulunda yer alan Türk akademisyenlerin, onlarla gece gündüz, altı yedi ay boyunca temaslarını sürdürerek bildirilerin olgunlaşmasında şimdiye kadar pek rastlanmayan bir yol izlemeleri önemlidir. Onlar bu süre içinde 280 dolayında özet ve bildiri ile uğraşmışlardır. Bu arada bizden birisi

gibi çalışan, İngilizce danışmanı John'a da teşekkür etmek gerekir.

Birazda olsa mali konulardan da söz etmek gerekiyor. 2006 kongresi için Fransa'ya gittiğimizde Kongre başkanı Lemarchand ile mali konuları konuşurken bana bütçem için ne düşündüğümü sordu. Ben de fazla düşünmeden ve henüz bir hesap yapmamış olmama rağmen, dört yüz bin dolar dedim. Evet, kongre için bu parayı bulduk ve harcadık. Öylesine söylenmiş bir söz gerçek olmuştu ve bir muhasebe – finansman öğretim üyeleri derneği bu bütçeyi gerçekleştirmişti.

Bu mali portreyi ortaya koyarken bizi destekleyen sponsorlarımızı unutmamak gerekiyor. Başta Kültür ve Turizm Bakanlığı ve değerli Bakanımız Ertuğrul Günay, Maliye Bakanlığı'nın değerli yöneticileri ve T.C. İşbankası'nın değerli yöneticileri olmak üzere, TC. Ziraat Bankası'na ve değerli yöneticilerine, T.C. Merkez Bankası'na ve değerli yöneticilerine, onların yanında İstanbul Ticaret Odası'nın değerli başkan ve yöneticilerine, Türk Hava Yolları'nın değerli başkan ve yönetim kuruluna ve Kongre mahallini bizlere ücretsiz tahsis eden Genel Kurmay Başkanlığı ile Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sitesi komutan ve yöneticilerine ve öteki destekçilerimize teşekkürü borç biliriz. Bunların yanında başta TÜRMOB olmak üzere, İstanbul SMMM Odası ve başlangıcından beri yanımızda olan İstanbul YMM Odası'nın, bize destek olan meslek odalarının yakınlığını ve yardımlarını unutmak olanağı yoktur. Bu camia en karışık dönemde bizim yanımızda olmuş, bize destek vermiş ve bizi cesaretlendirmişlerdir.

Kongrenin yapılmasında otuz beş üniversitenin desteği vardır. Anadolu ve Trakya'da yer alan bu üniversitelerdeki akademisyen arkadaşlarımızın dört yıl boyunca bizimle birlikte olmasını, bu üniversitelerin, çoğunu tanımadığım, değerli rektör, dekan ve bölüm başkanları sağlamışlardır. Onlara sevgi ve saygılarımı sunuyorum ve teşekkür ediyorum.

Yurt dışında bize birinci dereceden destek veren dört kişinin adını belirtmem ge-

rekiyor. Bunlar ABD'den Prof. Gary Previts ve Prof. Richard Vangermeersch, İspanya'dan Prof. Esteban Hernandez Esteve ve İngiltere'den Prof. Stephen Walker'dir. Avustralya'dan Prof. Garry Carnegie'nin de desteği olmuştur. Newcastle Üniversite-si'nden Dr. Olroyd'u unutmamak gerekiyor. O kongre sırasını bize vererek kendisi 2012 kongresinin yapılmasına rıza göster-mese biz bu zaman diliminde bu kongreyi yapamazdık.

Kaynaklar

- Güvemli Oktay : Luca Pacioli v e Muhasebenin 500. Yılı, 1994, İstanbul
- O. Güvemli, C. Elitaş, M. Erkan, O. Aydemir, U. Özcan, M. Oğuz., Osmanlı İmparatorluğu 'nda 500 Yıl Boyunca Kullanılan Muhasebe Yöntemi: Merdiven Yöntemi, Maliye Bakanlığı Yayını, Ankara, 2008
- The Balkan Countries' 1st International Conference on Accounting and Auditing,

Papers, 8-9 March 2007, Edirne- Turkey- MUFAD yayını.

- O. Güvemli, Ü. Gücenme, C. Toraman, B. Sipahi ve A. P. Arsoy: Muhasebe İle İlgili Dünya Kongreleri ve Türkiye Muhasebe Kongre ve Sempozyumları, İstanbul SMMMO yayını, 2006, İstanbul (İngilizce ve Türkçe).
- O. Güvemli, Muhasebe ile İlgili Uluslararası Kongre ve Konferanslarda Ortaya Çıkan Değişiklikler, MUFAD Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı 36, Ekim 2007.

Kongre Web sitesi : www.12wcah2008ist.com

Ekler:

- 1- Önceki 11 Muhasebe Tarihçileri Kongresine İlişkin Bildiri – Katılımcı Ve Katılan Ülke İstatistikleri
- 2- Kongre'ye Bildiri Veren Ülkeler Ve Bildiri Sayıları
- 3- Kongre'ye Katılan Ülke Ve Katılımcı Sayısı
- 4- Kongre'ye bildiri veren Türk katılımcılar ve bildiri sayıları.

Ek: 1

12. DÜNYA MUHASEBE TARİHÇİLERİ KONGRESİ

ÖNCEKİ 11 MUHASEBE TARİHÇİLERİ KONGRESİNE İLİŞKİN BİLDİRİ – KATILIMCI VE KATILAN ÜLKE İSTATİSTİKLERİ

Kongre No.	Yılı ve Yeri	Bildiri Sayısı	Katılımcı Sayısı	Katılan Ülke Sayısı
1	1970 – Bürüksel	8	50	7
2	1976 – Atlanta	13	100	-
3	1980 – Londra	44	100	-
4	1984 – Piza	40	100	18
5	1988 – Sidney	50	130	14
6	1992 – Kyoto	45	200	15
7	1996 – Kingston	60	100	14
8	2000 – Madrid	106	350	20
9	2002 – Melbourne	67	200	23
10	2004 – St. Louis	114	150	18
11	2006 - Nantes	67	170	17
TOPLAM		614		
12	2008 – İstanbul	238	500	53

Tablo 4

Bildiri Veren Türk Üniversiteleri		
Sıra	Üniversite	Bildiri Sayısı
1	Afyon Kocatepe Üniversitesi	6
2	Adnan Menderes Üniversitesi	1
3	Akdeniz Üniversitesi	1
4	Aksaray Üniversitesi	1
5	Anadolu Üniversitesi	3
6	Atatürk Üniversitesi	2
7	Bozok Üniversitesi İ.İ.B.F	1
8	Bilecik Üniversitesi	2
9	Balıkesir Üniversitesi	3
10	Ç. Onsekiz Mart Üniversitesi	3
11	Çorum Hitit Üniversitesi	1
12	Dokuz Eylül Üniversitesi	2
13	Dumlupınar Üniversitesi	1
14	Ege Üniversitesi	1
15	Erciyes Üniversitesi	1
16	Erzincan Üniversitesi	1
17	Gazi Üniversitesi	4
18	Gaziantep Üniversitesi	2
19	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2
20	İnönü Üniversitesi	2
21	İstanbul Kültür Üniversitesi	1
22	İst. Ticaret Üniversitesi	1
23	İstanbul Üniversitesi	2
24	İzmir Ekonomi Üniversitesi	1
25	Karadeniz Teknik Üniversitesi	3
26	Karamanoğlu Mehmetbey Üni.	1
27	Kocaeli Üniversitesi	1
28	K.Maraş Sütçü İmam Üni.	2
29	Marmara Üniversitesi	6
30	Muğla Üniversitesi	1
31	Mustafa Kemal Üniversitesi	1
32	Nevşehir Üniversitesi	2
33	Selçuk Üniversitesi	2
34	Sakarya Üniversitesi	1
35	Süleyman Demirel Üniversitesi	1
36	Trakya Üniversitesi	3
37	TOBB Üniversitesi	1
38	Uludağ Üniversitesi	4
39	Ufuk Üniversitesi	1
	Toplam	75

Bildiri Veren Kurumlar ve Kişiler		
Sıra	Kurumlar	Bildiri Sayısı
1	SPK	1
2	TÜRMOB	1
3	TMSK	1
4	Maliye Bakanlığı	1
5	Koray Yapı A.Ş.	1
6	T.C. İş Bankası	2
7	T.C. Ziraat Bankası	1
8	Eriş YMM Ltd. Şti.	1
	Toplam	9
	Kişiler	
1	Dr. Öztin Akgüç	1
2	Dr. Fatma Şensoy	1
3	Doç. Dr. Said Öztürk	1
4	Dr. Tuba Şavlı	1
	Toplam	4
	Bildirilere Katkı Veren Meslek Odaları	
	YMM Odaları	
1	Gaziantep YMMO	
2	İstanbul YMMO	
	SMMM Odaları	
1	Aksaray SMMM	
2	Balıkesir SMMM	
3	Bilecik SMMM	
4	Bursa SMMM	
5	Denizli SMMM	
6	Edirne SMMM	
7	Gaziantep SMMM	
8	Hatay SMMM	
9	İstanbul SMMM	
10	İzmir SMMM	
11	Kayseri SMMM	
12	Kocaeli SMMM	
13	Manisa SMMM	
14	Ordu SMMM	
15	Zonguldak SMMM	
16	Rize SMMM	